

This question paper contains 3 printed pages]

O—24—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2017

POLITICAL SCIENCE

Paper III

(आंतरराष्ट्रीय संबंध आणि राजकारण)

(Friday, 12-5-2017)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time— Three Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— (i) तात्वीक भाग प्रश्न संख्या (4) आहे.

(ii) प्रती प्रश्न गुण संख्या (20) आहे.

(iii) पहिला प्रश्न अत्यावश्यक.

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अत्यावश्यक) : 20

(अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा : 5

(1) 19व्या शतकाच्या सुरुवातीस आंतरराष्ट्रीय संबंधावर कोणी ग्रंथ लिहीला ?

(2) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या कोणत्या दृष्टीकोनाचे समर्थन महात्मा गांधी यांनी केले ?

(3) 'दक्षिण' हा शब्द कोणत्या देशांच्या संदर्भात वापरला जातो ?

(4) ब्रिक्सची पहिली शिखर परिषद कुठे संपन्न झाली ?

(5) नाझिवाद ही विचारसरणी कोणत्या देशात अस्तित्वात होती ?

(ब) रिकाम्या जागा भरा : 5

**(1) अन्नधान्याच्या परावलंबित्वास परराष्ट्र धोरणातील कायमचा दुबळेपणा, असे.....
.....यांनी संबोधले.**

**(2) लिट्टे (LTTE) ही दहशतवादी संघटना या देशात कार्यरत
होती.**

**(3) सार्कने 2001 ते 2010 हे दशक दशक म्हणून घोषित केले
होते.**

**(4) द्वितीय महायुद्धानंतर आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या नियमनासाठी ज्या संस्थेची निर्मिती झाली,
त्यास.....असे म्हणतात.**

(5) दुसऱ्या महायुद्धाची सुरुवात.....या वर्षी झाली.

P.T.O.

(क) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

5

- (1) आंतरराष्ट्रीय क्षेत्रात अलिप्ततावादी चळवळीची स्थापना कोणी केली ?
- (a) महात्मा गांधी (b) पंडित नेहरू
(c) मनमोहनसिंग (d) इंदिरा गांधी
- (2) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या कोणत्या दृष्टीकोनानुसार राष्ट्रांच्या नेतृत्वाने राष्ट्रीय हितसंबंधाची जोपासना करताना नैतिकतेचा विचार करू नये ?
- (a) आदर्शवादी (b) वर्तनवादी
(c) व्यवस्थावादी (d) वास्तववादी
- (3) विकासाच्या प्रारंभीच्या अवस्थेला कोणती अवस्था म्हणतात ?
- (a) विकसित (b) विकसनशिल
(c) तटस्थ (d) अलिप्त
- (4) आसियान हे कोणत्या क्षेत्रिक सहयोगावर भर देणारे संघटन आहे ?
- (a) आर्थिक (b) सैनिकी
(c) युद्धजन्य (d) चांद्रमोहीम
- (5) दहशतवादाच्या सर्वाधिक झळा..... सारख्या धर्मनिरपेक्ष राष्ट्राला सोसाट्या लागत आहेत.
- (a) अमेरिका (b) कॅनडा
(c) भारत (d) चिली

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील वाक्याच्या जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ

'ब' स्तंभ

- (1) वुड्रो विल्सन (अ) वास्तववादाची सहा मुलतत्त्वे
(2) पंडित नेहरू (ब) 14 कलमे
(3) हॅन्स जे. मॉर्गेन्थो (क) वर्तनवाद
(4) डेव्हीड ईस्टन (ड) स्त्रीवाद
(5) सिन्थिला एन्लो (ई) पंचशिले

2. खालीलपैकी एका निबंधवजा प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (शब्दमर्यादा 3000 ते 4000) : 20
- (1) आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या विकासाचे टप्पे विशद करून स्वरूप लिहा.
 - (2) आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या वास्तवादी दृष्टीकोनाची वैशिष्ट्ये सांगून गुण-दोष स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन लघुत्तरी प्रश्नांचे संक्षिप्त स्वरूपात उत्तर लिहा (शब्दमर्यादा 1500 ते 2000) : 20
- (1) समकालीन आंतरराष्ट्रीय राजकारणात उत्तर-दक्षिण संवादातील प्रमुख अडथळे स्पष्ट करा.
 - (2) ओपेक या संघटनेची उद्दिष्ट्ये करा.
 - (3) आंतरराष्ट्रीय दहशतवादावरील उपाययोजना स्पष्ट करा.
 - (4) राष्ट्रीय सत्तेच्या मर्यादा विशद करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा : 20
- (1) राष्ट्रीय नेतृत्व
 - (2) भूमी प्रदुषण
 - (3) ब्रिक्सची ध्येयधोरणे
 - (4) पॅरिस संमेलन
 - (5) आदर्शवादी दृष्टीकोनाची तत्त्वे
 - (6) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचे महत्त्व.